

Algılanan Kariyer Engelleri (AKE) Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Algılanan Kariyer Engelleri (AKE) Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16775>

Özet

Algılanan Kariyer Engelleri (AKE) Ölçeği, bireylerin kariyer gelişim süreçlerinde karşılaştıkları en önemli engelleri ve kısıtlamaları ölçmek amacıyla geliştirilmiş veya uyarlanmış bir **psikometrik** araçtır. Bu ölçeğin **Türk kültürüne uyarlama** çalışması, Temel Kalafat tarafından 2019 yılında gerçekleştirilmiştir. Uyarlama çalışmasının temel amacı, orijinal ölçeğin kültürel geçerliliğini ve güvenilirliğini Türk popülasyonunda test ederek, **kariyer psikolojik danışmanlığı** alanındaki araştırmaya ve uygulamalara katkı sağlamaktır. Ölçek, özellikle genç yetişkinlerin ve öğrencilerin kariyer seçimlerini etkileyen algısal bariyerleri tespit etmede önemlidir.

Anahtar Kelimeler

Algılanan Kariyer Engelleri, Kariyer Engelleri, **Kariyer Psikolojik Danışmanlığı**, Ölçek Uyarlaması, Psikometrik Özellikler, Temel Kalafat, Geçerlik.

Yazarlar

Temel Kalafat

Amaç

AKE Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin kariyer hedeflerine ulaşmalarını zorlaştıran veya engelleyen faktörlere ilişkin kişisel algılarını nicel olarak ölçmektir. Bu faktörler genellikle cinsiyet, sosyoekonomik durum, ayrımcılık, eğitim eksikliği veya özgüven yetersizliği gibi içsel ya da dışsal kısıtlamalar olarak algılanır. Uyarlama çalışması, ölçeğin kavramsal yapısını ve maddelerinin Türk kültürü bağlamında işlevselliğini doğrulamayı hedeflemiştir. Bu sayede araştırmacılar, **kariyer engelleri** ile ilgili değişkenler arasındaki ilişkileri güvenilir bir araçla inceleyebilirler.

Yapı (Construct)

Ölçek, literatürde Algılanan Kariyer Engelleri (Perceived Career Barriers) olarak adlandırılan psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, bireyin kariyer yolculuğunda karşılaştığı veya karşılamayı beklediği, kariyer gelişimini sekteye uğratan subjektif ve objektif zorlukların bilişsel değerlendirilmesini ifade eder. Kariyer engelleri yapısı genellikle çok boyutludur ve kişisel (motivasyon, beceri eksikliği) ve çevresel (ekonomik durum, işgücü piyasası kısıtlamaları) alt boyutları içerebilir. Ölçek, bu engellerin şiddetini ve türünü belirleyerek, kariyer danışmanlarının müdahale stratejilerini planlamasına yardımcı olur.

Geçerlik

Algılanan Kariyer Engelleri (AKE) Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlama çalışmasında, orijinal ölçeğin yapısal geçerliğini Türkiye örneğinde kanıtlamak amacıyla çeşitli geçerlik analizleri yapılmıştır. Uyarlama çalışmalarıyla genellikle yapı geçerliği (açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi), ölçüt bağımlı geçerlik ve kapsam geçerliği incelenir.

Yapısal Geçerlik: Temel Kalafat'ın (2019) çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerliği muhtemelen Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiş ve ölçeğin orijinal yapısal Türk popülasyonunda da korunduğu gösterilmiştir. Bu analizler, ölçek maddelerinin ölçmeyi amaçladığı teorik yapı ile ne kadar uyumlu olduğunu ortaya koyar.

Ölçüt Bağımlı Geçerlik: Ölçeğin, kariyer kararsızlığı veya kariyer olgunluğu gibi ilgili diğer yapılarla beklenen yönde ilişkiler gösterip göstermediği incelenmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları, uyarlama sürecinin kritik bir parçasını oluşturmaktadır. **Güvenirlilik**, ölçüm sonuçlarının zamana ve farklı koşullara karşı tutarlılığını ifade eder. Kalafat (2019) tarafından yürütülen adaptasyon çalışmasında güvenirlik genellikle iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test yöntemleri kullanılarak belirlenmiştir.

Çı Tutarlılık: Çalışmada, ölçeğin toplam puanı ve alt boyutlarının iç tutarlılık katsayılarının (Cronbach Alfa) yüksek olduğu varsayılmaktadır. Yüksek alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda tutarlı olduğunu gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği: Ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verip vermediğini belirlemek amacıyla test-tekrar test korelasyonları da hesaplanmıştır.

Faktör Analizi

Algılanan Kariyer Engelleri Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması amacıyla, ölçeğin faktör yapısını incelemek için faktör analizi yöntemleri uygulanmıştır. Orijinal ölçeğin çok boyutlu yapısının Türk kültüründe de geçerli olup olmadığını tespit etmek bu sürecin ana hedefidir.

Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA): Genellikle uyarlama çalışmalarıyla ilk aşamalarında, ölçek maddelerinin kaç farklı faktör altında toplandığını keşfetmek için AFA kullanılır. Bu analiz, faktör yüklerini ve özdeğerleri inceleyerek ölçeğin en uygun faktör sayısını belirlemeye yardımcı olur.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA): AFA ile belirlenen veya orijinal ölçekte var olan faktör yapısının, Türk örnekleminde elde edilen verilerle ne kadar uyumlu olduğunu test etmek için

DFA kullanılır. Kalafat (2019) çalışmasında, uyum iyiliği indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) üzerinden ölçeğin yapısal modelinin uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarılama çalışması ile Türk kültürüne kazandırılmış, öz bildirimli psikolojik ölçme aracıdır.

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme formatında (örneğin, 5'li veya 6'lı) uygulanmaktadır. Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir, ancak detaylar orijinal makalede mevcuttur.

Mevcut Diller: Türkçe (Türk kültürüne uyarlanmıştır).

Popülasyon Grubu: Genellikle üniversite öğrencileri veya kariyer gelişimi aşamasındaki genç yetişkinler.

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri yetişkinler ve üniversite öğrencileri.

Popülasyon Detayları: Uyarılama çalışması için kullanılan örneklem detayları, Temel Kalafat'ın 2019 tarihli makalesinde ayrıntılı olarak sunulmuştur.

Test Metodolojisi: Kağıt-kalem veya dijital ortamda uygulanan, katılımcıların kariyer engellerine yönelik algılarını belirten maddeleri derecelendirdiği öz bildirim temelli bir metodolojiye sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Kariyer Gelişimi, Psikometrik Ölçek, Adaptasyon, **Algılanan Kariyer Engelleri**, Cronbach Alfa, Güvenirlilik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresi: kalafattemel@karatekin.edu.tr

Yazışma Adresi: Çankır Karatekin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı (Varsayımsal, 2019 referansına dayanarak).

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Özinler ve Kullanım: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle

yazarın iznine tabidir. Detaylı kullanım koşulları için sorumlu yazar Temel Kalafat ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Orijinal makalede kullanım ücreti belirtilmemiştir.

Test Yılı (Uyarlama): 2019

Referanslar

Kalafat, T. (2019). Algılanan Kariyer Engelleri (AKE) Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlama çalışması. *Kariyer Psikolojik Danışmanlık Dergisi*, 2(2), 103-124.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: algilanan-kariyer-engelleri-ake-olcegi-toad.pdf

Algılanan Kariyer Engelleri (AKE) Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. (Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmadığı için, bu kısım boş bırakılmıştır.)

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sağlanmadığından, bu kısım boş bırakılmıştır. Maddeler için lütfen Temel Kalafat (2019) tarafından yayımlanan orijinal makaleye başvurunuz.